

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі
Протокол № 2 від 03 вересня 2018 р.
Зав. кафедри

С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Ступінь: бакалавр
(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS5

Розробник:
Скляр Н.М.,
доц. кафедри підприємництва
і торгівлі, к.е.н.

2018-2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів заочної форми навчання за напрямками 6.030601 "Менеджмент", 6.030507 «Маркетинг»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	6
Практичні/ семінарські, годин	8
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	136
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль: отримання системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Завдання: розуміння сутності управління зовнішньоекономічною діяльністю, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку; вивчення видів та форм зовнішньоекономічної діяльності підприємства; усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках; вивчення принципів укладання та виконання угод; проведення економічного аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства та визначення її ефективності.

Предмет: зовнішньоекономічна діяльність; міжнародне співробітництво; міжнародна торгівля; мито; зовнішній ринок; протекціонізм; конкуренція; державне регулювання економіки; економічна діяльність; економічні показники.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.
2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Митно-тарифне та нетарифне регулювання ЗЕД.
4. Загальнодержавні податки у сфері ЗЕД.

5. Валютне регулювання ЗЕД.
6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.
7. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.
8. Міжнародні науково-технічні зв'язки та виробниче кооперування.
9. Економічний аналіз ЗЕД.
10. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (заочна форма навчання)				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Система управління ЗЕД					
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	15	0,5	-		14,5
Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	15	0,5	1		13,5
Тема 3. Митно-тарифне та нетарифне регулювання ЗЕД.	15	1	1		13
Тема 4. Загальнодержавні податки у сфері ЗЕД	15	0,5	1		13,5
Тема 5. Валютне регулювання ЗЕД	15	0,5	1		13,5
Разом за змістовним модулем 1	75	3	4		68
Змістовий модуль 2. Організація і проведення зовнішньоекономічних операцій					
Тема 6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.	15	1	1		13
Тема 7. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	15	0,5	1		13,5
Тема 8. Міжнародні науково-технічні зв'язки та виробниче кооперування	15	0,5	-		14,5
Тема 9. Економічний аналіз ЗЕД	15	0,5	1		13,5
Тема 10. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування	15	0,5	1		13,5
Разом за змістовним модулем 2	75	3	4		68
Усього	150	6	8		136

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Система управління ЗЕД		
1	Семінар з виконанням практичних задач Теми 2-3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Митно-тарифне та нетарифне регулювання ЗЕД.	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Теми 4-5. Загальнодержавні податки у сфері ЗЕД. Валютний контроль і валютне регулювання в Україні	2
Змістовий модуль 2. Організація і проведення зовнішньоекономічних операцій		
3	Семінар з виконанням практичних задач Теми 6-7. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Теми 9-10. Економічний аналіз ЗЕД. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.	2
	Усього	8

5. Індивідуальні завдання

- Відповідно до другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни розв'язати практичні завдання запропоновані у темі 2 (стор. 21-22).
- Відповідно до другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни розв'язати практичне завдання запропоноване у темі 6 (стор. 26). Розв'язати тести з теми 7,9,10 відповідно до третього розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (стор. 40-47).

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1: Система управління ЗЕД	68	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, причини, принципи здійснення ЗЕД; функції зовнішньоекономічної сфери; поняття об'єктів та суб'єктів ЗЕД, їх права; види і форми зовнішньоекономічних зв'язків; сучасна трансформація зовнішньоекономічних зв'язків; характеристика, принципи, цілі та	Тестування, перевірка індивідуального завдання

		<p>методи. системи регулювання ЗЕД; національне та наднаціональне регулювання ЗЕД; структура і компетенції органів державного регулювання ЗЕД в Україні, фактори впливу на платіжний баланс та його державне регулювання; сутність та принципи митного регулювання ЗЕД; структура митних органів; види митного контролю та режимів; товарна номенклатура ЗЕД; Єдиний митний тариф; система митних зборів та митних платежів; мито та види митних ставок; нетарифні заходи регулювання ЗЕД ; сутність, основні принципи валютного регулювання; поняття валютної політики держави та її складові; об'єкти та суб'єкти валютного регулювання; валюта, валютний курс, валютні цінності; українська міжбанківська валютна біржа та її функції.</p> <p>3. <i>Рекомендована література:</i> [1,2,4,9,13,17,19,27,29].</p> <p>4. Самотестування.</p>	
<p>Змістовий модуль 2: Організація і проведення зовнішньоекономічних операцій</p>	<p>68</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: передумови і мотивація, класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки; порядок створення спільних підприємств; вивчення і аналіз умов ринку; сутність та види посередницької діяльності; агенти, представники, брокери, маклери; комісійні та консигнаційні, агентські та дистриб'юторські угоди та їх особливості; регулювання посередницьких операцій в Україні; сутність міжнародного науково-технічного обміну; форми міжнародної передачі технологій; виробнича кооперація; міжнародна патентна та ліцензійна торгівля; наддержавна система регулювання відносин в сфері інтелектуальної власності; економічний аналіз у сфері ЗЕД підприємств; аналіз виконання зобов'язань з експортно-імпорتنими операцій; динаміки зовнішньоекономічної діяльності, раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі; система показників ефективності ЗЕД підприємства; оцінка економічної та валютної ефективності експорту і імпорту; характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків в міжнародних розрахунках; методи страхування ризиків в ЗЕД; особливості</p>	<p>Тестування, перевірка індивідуального завдання</p>

		самострахування; способи транспортного страхування та умови страхування вантажів в ЗЕД. 1. <i>Рекомендована література:</i> [1,2,4,9,12,13,17,19,27,29]. 2. Самотестування.	
Разом	136		

7. Результати навчання

1	Знання теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності, а саме: основи законодавства України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності; особливості зовнішньоекономічної діяльності, форми, напрями і методи її організації
2	Знання теоретичних засад рівнів та інструментів регулювання зовнішньоекономічною діяльністю
3	Розуміння методів управління зовнішньоекономічною діяльністю та методологічних підходів до аналізу і оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства
4	Уміння визначати ключові політичні, законодавчо-регулятивні, економічні і соціальні умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності
5	Уміння виявляти можливі ризики здійснення ЗЕД і визначати заходи запобігання ним
6	Уміння розробляти стратегію виходу підприємства на зовнішні ринки та застосовувати механізми й інструменти управління
7	Здатність проводити аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності
8	Здатність визначати рівень впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність суб'єктів ЗЕД

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	100
40	40	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	

70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Гетьман О.О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман: підруч. для вузів за ред. д.е.н., проф. Багрової. – К., Центр навчальної літератури, 2008. – 368 с.
2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [Текст] підруч. / О.П. О.П. Гребельник. -К.: Центр учбової літератури, 2008.- 432 с.
3. Кириченко О.А. Менеджмент ЗЕД: [Текст] : навч. посіб. / О.А. Кириченко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2008.-254 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посіб. /За ред. І.І. Дахна.-К.: Центр навч. Літ-ри, 2006.-360 с.
5. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О.П. Гребельник. - К.: Центр учбової літератури, 2008 . - 432 с.
6. Торгова Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : практикум для студ. вищ. навч. закл./ Л.В. Торгова. - Л.: Новий Світ-2000, 2007 . - 220 с.
7. Зовнішньоекономічний менеджмент: навч. посіб. / Дахно І. І. [та ін.] - К.: ЦУЛ, 2012. - 568 с.
8. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. / Під ред. О.Б.Чернеги. -К.:ЦНЛ, 2009. – 592 с.
9. Міжнародна економічна діяльність України: стан та тенденції розвитку [Текст] : монографія / [О. Б. Чернега та ін. ; наук.ред. О. Б. Чернега]. - Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. - 395 с.
10. Зінь Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Е.А. Зінь. - К.:Кондор, 2009. - 431 с.
11. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. - К.: Персонал, 2009 . - 316 с.
12. Новицкий В.Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг [Текст] / В.Е. Новицкий. – К.: Либра, 2008. – 564 с.

13. Міжнародний менеджмент інноваційної діяльності: підруч. / [І.Г.Бабець, Ю.В. Полякова, О.А. Мокій, С.В.Цвілій, Н.М. Скляр та ін.] / за заг. ред. І.Г.Бабець, А.І. Мокія.- Запоріжжя: Кругозір, 2016.- 496 с.

14. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст]: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.

15. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. / І. О. Піддубний, І. Е.Астахова, Л. М. Бондаренко та ін. / за редакцією проф. І. О. Піддубного. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 252 с.

16. Семенов А. А. Міжнародний менеджмент : метод. рек. з вивч. дисц. для студ. ден. і заоч. форми навч. / А.А. Семенов – Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. – 130 с.

17. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Кредісова. – 2-е вид., допов. – К. : ВІРА-Р, 2002. – 550 с.

18. Юхименко П.І. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. / П.І. Юхименко, Л.П. Гацька, М.В. Півторак та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.

Допоміжна

19. Гіл Чарльз В.Л. Міжнародний бізнес. Конкуренція на глобальному ринку /пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856с.

20. Міжнародний бізнес: теорія і практика: монографія / Н. М. Лисиця, Я. О. Полякова, Л. В. Базалієва та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 140 с.

21. Міхайлова Л.І. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / Л. І. Міхайлова, О. Ю. Юрченко, Ю. І. Данько. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 200с.

22. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Є.Г. Панченко. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.

23. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. / Захарченко В. І. - К.: ЦУЛ, 2012. - 448 с.

24. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: підруч. / С.М. Ілляшенко. – Суми: Ун. кн., 2010. –334 с.

25. Макогон Ю. В. Международный менеджмент : курс лекцій / Ю. В. Макогон, Т. В. Орехова. – Донецк : Дон НУ, 2003. – 277 с.

26. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту / Є.Г. Рясних. – К.: Академвидав, 2010. – 336 с.

Інформаційні ресурси

27. Митний кодекс України від 13.03.2012. Документ 4495-17 [Електронний ресурс] : База даних «Законодавство України» // Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/ed20120313/paran2#n2>>.

28. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // [Електронний ресурс] :Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. Документ 959-12, остання редакція від 01.06.2012. База даних «Законодавство України» // Режим

доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>>

29. Податковий кодекс України // [Електронний ресурс] :Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №13-14, 15-16, 17. Документ 2755-17. База даних «Законодавство України» // Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>>.

30. Закон України «Про регулювання товарообмінних операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності» // [Електронний ресурс] :Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №5-6. Документ 351-14, остання редакція від 31.03.2009 // База даних «Законодавство України» // Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/351-14>>.

31. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку // [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://unctad.org>>.

32. Інтернет портал для управлінців // [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.management.com.ua>>.

33. Річні звіти суб'єктів господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.

34. Світова організація торгівлі. – Режим доступу : www.wto.org.

35. Центр зовнішньоекономічних зв'язків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.biz-center.ua.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри ПiТ

С.В. Волошина

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни (заочна форма навчання)						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1: Система управління ЗЕД	3	Січень 2019 року	4	січень 2019 року	68	Лютий - березень 2019 року	22.03.2019 р.
2	Змістовий модуль 2: Організація і проведення зовнішньоекономічних операцій	3		4		68	Березень-квітень 2019 року	05.05.2019 р.
3	Індивідуальне завдання							05.05.2019 р.